

Ingerencja przemysłu tytoniowego w procesy polityczne

Producenci wyrobów tytoniowych opierają swój biznes na sprzedaży produktów przyczyniających się do pogarszania stanu zdrowia populacji. Ich interes pozostaje w nieusuwalnej sprzeczności z interesem publicznym, dlatego przemysł tytoniowy nie powinien mieć wpływu na kształtowanie polityki zdrowia publicznego. Ramowa *Konwencja Światowej Organizacji Zdrowia o Ograniczeniu Użycia Tytoniu* (FCTC) to pierwszy na świecie międzynarodowy traktat, którego głównym celem jest ochrona obecnych i przyszłych pokoleń przed skutkami palenia papierosów. Wspólnota Europejska jako jedna ze Stron zdecydowała się ratyfikować ten traktat i wprowadzić w życie jego założenia. Artykuł 5.3 FCTC jest szczególnie istotny, ponieważ zobowiązuje Strony do „ochrony tych sfer polityki (dotyczącej zdrowia publicznego) przed komercyjnymi i innymi specjalnymi interesami przemysłu tytoniowego”.

Wyzwanie #1. Brak woli politycznej do zrozumienia tematu dot. ingerencji przemysłu tytoniowego, jak również strategii branżowych oraz stosowanych taktyk.

- Zalecenie do art. 5.3 FCTC:
  - Podniesienie świadomości na temat uzależnienia i szkodliwego działania wyrobów tytoniowych, a także ingerencji przemysłu tytoniowego w procesy polityczne związane z kształtowaniem strategii antytytoniowej w kraju.
- Szczegółowe zalecenia:
  - Stworzenie programów i systemów monitorujących dostarczających informacji o wpływach przemysłu tytoniowego oraz identyfikacji podmiotów z jakimi współpracuje.

Wyzwanie #2. Przemysł tytoniowy współpracuje z rządem i politykami.

- Zalecenie do art. 5.3 FCTC:
  - Unikać interakcji z przemysłem tytoniowym, chyba że jest to absolutnie niezbędne.
- Szczegółowe zalecenia:
  - Niektóre interakcje pomiędzy przemysłem tytoniowym, a rządem są niezbędne by określić regulacje, które bezpośrednio dotyczą koncernów, ich nadzoru lub kontroli,
  - Ustanowienie środków ograniczających interakcje z przemysłem tytoniowym i zapewnienie przejrzystości wszelkich oddziaływań zachodzących pomiędzy zainteresowanymi stronami,
  - Egzekwowanie kodeksu postępowania i polityki personalnej oraz prowadzenie bezpośrednich działań na podstawie obowiązujących ustaw regulujących osoby reprezentujące rząd.

Wyzwanie #3. Przemysł tytoniowy tworzy partnerstwa oferując dobrowolne umowy i projekty polityczne członkom rządu.

- Zalecenia do art. 5.3 FCTC:
  - Niepodejmowanie współpracy lub nieakceptowanie projektów politycznych dostarczanych przez przemysł tytoniowy,
  - Odrzucanie wszelkich ofert partnerstwa w przedsięwzięciach przemysłu.

Wyzwanie #4. Przemysł tytoniowy wspiera urzędników państwowych poprzez wpłacanie darowizn, dotacje, podarunki bądź możliwości pozostania konsultantem koncernu tytoniowego. Ponadto rząd posiada inwestycje w branży tytoniowej.

- Zalecenie do art. 5.3 FCTC:
  - Unikanie konfliktu interesów w urzędach państwowych poprzez nieakceptowanie jakichkolwiek form wsparcia ze strony przemysłu tytoniowego.

Wyzwanie #5. Przemysł tytoniowy nie działa w sposób przejrzysty.

- Zalecenie do art. 5.3 FCTC:
  - Przemysł tytoniowy powinien być zarówno transparentny w swoich działaniach jak i odpowiedzialny za prowadzone aktywności uwzględniając lobbing i wkład w politykę kraju.
- Szczegółowe zalecenia:
  - Egzekwowanie przepisów lub zasad regulujących przemysł tytoniowy – klarowność informacji i ich dostępność, posiadane przywileje i bieżące inwestycje,
  - Bezpośrednie działania na podstawie obowiązujących ustaw regulujących przemysł tytoniowy, podnoszenie świadomości o działaniach prowadzonych przez koncerny tytoniowe poprzez media.

Wyzwanie #6. Działania przemysłu tytoniowego pod osłoną społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) odwracają uwagę od szkodliwych skutków używania wyrobów tytoniowych.

- Zalecenia do art. 5.3 FCTC:
  - Denormalizacja społecznej odpowiedzialności biznesu prowadzonej przez przemysł tytoniowy. Działania te najczęściej są wykorzystywane do ingerencji w politykę zdrowia publicznego, ale także służą jako narzędzie marketingowe i strategia public relations,
  - Regulacja działalności CSR,
  - Odrzucanie propozycji współpracy i jakiegokolwiek wkładu ze strony przemysłu tytoniowego.
- Szczegółowe zalecenia:
  - Polityka nadzorowania i egzekwowania reklamy wyrobów tytoniowych i zakazu sponsorowania,
  - Bezpośrednie działania na podstawie przepisów prawa dot. reklamy, kampanii medialnych itp.

Wyzwanie #7. Rząd udziela przywilejów przemysłowi tytoniowemu.

- Zalecenie do art. 5.3 FCTC:
  - Unikać udzielania przywilejów poprzez różnego rodzaju wyjątki, zwolnienia lub korzyści.
- Szczegółowe zalecenia:
  - Przepisy prawne zakazujące udzielania przywilejów/korzyści przemysłowi tytoniowemu,
  - Przegląd rządowych/lokalnych przepisów i umów świadczących tego typu korzyści.

Opracowano na podstawie: Southeast Asia Tobacco Control Alliance, *Preventing Tobacco Industry Interference: A Toolkit for Policy Makers and Advocates based on the Guidelines for the Implementation of Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control (WHO FCTC Article 5.3)*; 2010